

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 5. Vtrùm Deus cognoscat non entia. Et qua ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

Maior igitur, aut minor perfectio medij entitatiua nihil refert, quominus Deus in illo, vel ex illo perfectissime cognoscat aliud obiectum; dummodo ad hoc cognoscendum sua natura tale medium obiectiue determinet: maxime, cum vis intellectiua Dei affatim supplere possit, quidquid defuerit ex parte talis determinationis, vt cognitio ex illa procedens perfectissima euadat, vt satis ex haecenus dictis comperitur est.

Propositio 2.

40 Cognitio, qua Deus ex se ipso cognoscit creaturas non abstractiua, sed perfectissime quiditatiua, siue intuitiua est.

Quoniam intellectus diuinus ad cognitionem abstractiuam moueri non potest, sed tantum ad perfecte quiditatiuam, siue intuitiuam, vt ex doctrina data disput. 23. quest. 6. a num. 150. & alias saepe repetita satis est notum.

41 Iam vero, quod creatura a Deo distincte, & in particulari, non vero confuse, & in communi cognoscatur, dum eas in se, & ex se cognoscit, certius est, quam, vt in quaestione vocari possit. Quia cognitio confusa, aut abstracta rationem communem prorsus repugnat Deo, vt diximus disput. 23. quest. 1. proposit. 3. & satis ex se notum est. De quo latius tractat Ruiz disput. 12. de Scient.

QVAESTIO IV.

Vtrum Deus vnā creaturam in aliā; aut etiam ex aliā cognoscat.

Propositio 1.

42 Deus plurimas creaturas in alijs creaturis cognoscit tanquam in medio, vel obiecto determinante.

Ita Ruiz disput. 12. de Scient. sect. 3. Ratio ex dictis in praecedentibus quaestionibus satis est nota. Quia multa imprimis sunt creaturae cum alijs connexae metaphysice. Ergo in illis non potest non cognoscere Deus eas, cum quibus connectuntur. Antecedens est certum. Consequentia ex saepe dictis liquet. Quia connectio metaphysica sufficiens determinatum est, vt Deus in re connexa terminum connexionis cognoscat. Nequit igitur eum non cognoscere. Deinde saepe alia creatura ad alias pertinet vel tanquam effectus, vel tanquam affectiones, vel aliter, adeo, vt ista sine illis cognitis comprehendere non possint; tamen cum illis metaphysice non connectantur. Ergo, dum Deus huiusmodi creaturas, ad quas alia pertinent, perfectissime comprehendit, nequit non in illis eas alias, qua ad ipsas pertinent, cognoscere, vt potest quae ad posteriorum cognitionem, semel supposito, quod illa sint, non potest non per priores determinari ad easdemmet comprehendendas perfectissime. Antecedens huius discursus etiam est certum. Et

consequentia ex superioribus dictis notissima. Per quam doctrinam concludemus disput. 27. quest. 8. Deum, dum perfectissime comprehendit voluntatem indifferentem, in ipsa consensum liberum eius cognoscere, supposito, quod ille sit. Praeterea, Deum in quouis aggregato creaturarum indiuisim considerato cognoscere singulas, ex quibus constat, tanquam partes in toto. Nec noui in quouis obiecto prout connotante alterum cognoscere connotatum tanquam terminum connexionis semiextrinseca connotantis; ex dictis etiam in praecedentibus palam est.

Propositio 2.

Deus eas omnes creaturas, quas cognoscit in alijs, ex eisdem etiam cognoscit diuersa cognitione.

Ratio ex dictis etiam petenda est. Quia, quotiescunque vnum obiectum ad aliud cognoscendum determinat, idoneum medium illud est, vt Deus aliud non solum in illo, sed etiam ex illo cognoscat. Aliundeque hic duplex cognoscendi modus est Deo possibilis, vt saepe vidimus. Ergo. Quod autem non abstractiue, sed perfectissime quiditatiue, siue intuitiue cognoscat Deus alias creaturas in alijs, & ex alijs; ex dictis etiam in praecedentibus satis, superque constat.

QVAESTIO V.

*Vtrum Deus cognoscat non entia.
Et qua ratione.*

44 Non ens bifariam usurpatur. Primo pro negatione, siue carentia cuiusvis entis positivi. Secundo pro chymera impossibili: nam, licet haec ex suo conceptu obiectiuo sit quid posituum; quia tamen neque existens est, neque potens existere, iure non ens dicenda venit; sumpto videlicet ente, prout plerumque solet, pro potente existere, aut etiam pro existente. Quidquid sit, si sumatur, vt sumi etiam potest, & solet, pro essente, aut pro potente esse id, quod vnumquodque seu possibile, seu impossibile de suo quiditatiue est, iuxta dicenda postmodum. De vtroque ergo isto non entium genere agendum est in hac quaestione.

45 Pro cuius, aliarumque subsequentium resolutione multa sunt mihi supponenda summata, ac breuissime ex ijs, quae latius scripta habeo in Pharo Scient. vbi per otium a Lectoribus legenda, recognoscendaque sunt pro exacta, & plena intelligentia eorum, quae scribemus in materia praesenti. Suppono ergo primo ex dictis in Pharo Scient. disput. 10. quest. 1. statum quiditatiuum rerum realiter distinctarum a Deo (qui nihilo differt a veritatibus obiectiuis quiditatiuis, ac prorsus necessarijs earundem rerum) realiter quoque ab ipso Deo distinctum esse, vt pote identificatum realiter cum rebus ipsis. Quod cum communi praesertim antiquiorum late probatum habeo ibi proposit. 1. contra Recentiores quosdam putantes, eiusmodi rerum statum cum Deo esse identificatum realiter; atque ita Deum ipsum esse vnicum veri-

verificatum reale earum omnium propositio-
num, quas necessarie, & aeterna veritatis appel-
lant: quibus nimirum rebus, etiam à Deo dis-
tinctis, verè attribuuntur predicata ipsi omni-
no necessaria, ac prorsus indefectibilia; vt homi-
ni, esse rationalem, esse risibilem, esse possibi-
lem, &c. mendacio Dei, esse mendacium, esse
peccatum, esse impossibile, &c. Itaque homo
(quantumvis nunquam exiturus) ex suo conceptu
obiectiuo, atque adeò de suo, siue de sua essen-
tia, prorsusque subinde indispensabiliter, & ne-
cessario est reuera rationalis, & risibilis, & possibi-
lis, &c. Similiterque mendacium Dei ex suo con-
ceptu obiectiuo est mendacium, & peccatum, &
impossibile, &c. quin in huiusmodi veritatibus
obiectiuis, quiditatiuis, & necessarijs vltentis
includatur entitas Dei: vt pòte quarum necessi-
tas non existentialis, vt diuina, sed merè quidi-
tatiua est. Quod quia Recentiores praefati non
aduerterunt, decepti haud dubiè sunt, (nisi ego
decipior), putantes, praeter absolutam necessita-
tem Dei in existendo, nullam aliam veram, &
realem necessitatem esse. Cùm sit praeterea ne-
cessitas absoluta in quouis re non existente essendi
id, quod de suo quiditatiue est; & necessitas con-
ditionata ei annexa existendi sine contradictione ex
hypothesi, quòd existat, quando res est possibi-
lis; & existendi cum contradictione ex hypothesi,
quòd existat, quando est impossibilis: aliaque
huiusmodi.

46 Hinc secundo suppono ex dictis in eadem
Pharo Scient. tum loco citato, tum disput. II.
quaest. I. possibilitatem primariam rerum possibi-
lium vnum esse ex praedicatis quiditatiuis, ac
prorsus necessarijs earum, consistens formaliter
in eo, quòd sint simpliciter potentes ad existen-
dum; fundamentaliter autem in eo, quòd earum
essentia tales sint ex suo conceptu obiectiuo, vt
ex hypothesi, quòd existant, nullam secum fer-
rent contradictionem. Vnde possibilitas primaria
rerum possibilem realiter distinctam à Deo
realiter quoque ab ipso Deo distincta est, vt pòte
identificata realiter cum rebus ipsis. Quod con-
tra Recentiores supra commemoratos, & alios
latè probatum, & explicatum reperies in locis
citatis.

47 Tertio suppono ex dictis in eà disput. II.
Phari citatà quaest. 2. impossibilitatem primariam
rerum impossibilem vnum similiter esse ex praedi-
catis quiditatiuis, ac prorsus necessarijs earum
consistens formaliter in eo, quòd sint impoten-
tes simpliciter ad existendum; fundamentaliter
autem in eo, quòd earum essentia tales sint ex
suo conceptu obiectiuo, vt ex hypothesi, quòd
existerent, aliquam ferrent secum contradic-
tionem. Vnde sequitur primò, impossibilitatem
primariam rerum impossibilem, quæ eo ipso
non possunt non esse realiter distincta à Deo, rea-
liter quoque esse distinctam ab ipso Deo, vt pòte
realiter identificatam cum ipsis rebus impos-
sibilibus. Secundo sequitur, omnem rem im-
possiblem (quæ propterea chymærica, siue chy-
mæra nuncupantur) necessario debere esse distinc-
tam ex suo conceptu obiectiuo ab omni possibi-
li: nec posse vltentis constitui chymæram impos-
sibilem per cognitionem finitram rei in se obiecti-
uè possibilis; aut, quòd in idem recidit, rem
alias possibilem ex suo conceptu obiectiuo per
finitram sui cognitionem chymæram euadere im-
possiblem. Quæ omnia contra Recentiores sæ-
pe citatos, & alios latè probata sunt, & ex-

posita in dicta quaest. 2.

48 Quarto suppono ex dictis in eadem quaest. 2.
proposit. 3. pleraque chymærarum impossibilem
tam à cognoscentibus per proprias species, at-
que adeò à Deo, quàm à cognoscentibus per
species alienas conceptibiles esse: nonnullas ta-
men à solis cognoscentibus per species alienas,
atque adeò per aliena substituta, vt nos pro
praesenti statu cognoscimus, esse conceptibiles.
Huius posterioris generis sunt, quæ in suo con-
ceptu obiectiuo inuoluunt identitatem consistam
extremorum re ipsa distinctorum, aut distinctio-
nem consistam extremorum re ipsa identificato-
rum; vt hircoceruus, pluralitas ficta attributo-
rum Dei, &c. Posterioris verò generis sunt ca-
teræ fere omnes chymærae, vt secundus Deus
consistens, actio peccaminosa Dei, calefactio oriun-
da à frigore, vnio extremorum non vnibilem,
aggregatum extremorum metaphysicè opposito-
rum, & similia. Vnde fit, hæc chymæras in se,
atque adeò per species proprias conceptibi-
les, in se, & de suo habere veras essentias obiecti-
uias, verasque passiones intra statum quidita-
tium, aut etiam intra existentialem conditio-
natum verè iudicabiles, & scibiles à quolibet
intellectu etiam diuino: necnon veras earum
negationes à parte rei dari, quatenus verè quo-
ad existentiam à quouis etiam intellectu nega-
biles sunt iuxta mox dicenda. Quod vtrumque
alienum est ab illis chymæris, quæ non in se, sed
in alienis substitutis, atque adeò per species ali-
enas conceptibiles sunt. Quare quoties circa has
aliquas nos propositiones veras proferimus, aut
aliqua iudicia vera formamus, ea quidem non à
veritate obiectiua, quam in se habeant tales chy-
mærae, euadunt vera, sed à veritate obiectiua
aliorum obiectorum, quibus æquivalent, vel
quæ supponunt. Quæ omnia loco citato latius
etiam exposita, probataque videnda sunt.

49 Quinto suppono ex dictis in Pharo Scient.
disput. 9. quaest. 3. negationem entis neque con-
sistere in aliquo suam qualemcunque essentiam
habente ab omni ente positiuo distinctam, &
obiectiue veram, affirmatiueque in se iudicabilem
etiam à Deo, vt multorum opinio fert: neque
consistere in impedimento positiuo entis negati-
ipi essentialiter opposito, vt putant aliqui Re-
centiores: neque in ipso ente negato in quantum
proximè negabili, vt alij Recentiores autumant:
sed reuera in nihilo consistere, seu potius reuera
nihil esse extra intellectum humanum eam, ac si
esset aliquid, concipientem; cum fundamento
tamen ex parte rerum, quando cum veritate
concipitur. Fundamentum autem ex parte re-
rum in eo stat, quòd verè non sit id, quòd negatur:
verè autem non esse id, quòd negatur,
non est dari aliquid, siue esse in rerum natura,
sed potius non dari, siue non esse. Vnde veritas
negatiua nihil in rebus ponit, sed potius demit.
Ex quo fit, vt, licet nos apprehendentes nega-
tionem, ac si esset aliquid, de veritatibus nega-
tius suaderi possimus per iudicia affirmatiua
æquivalentia negatiuis, vt per hoc, *Negatio Pe-
tri existit*, æquivalens huic, *Petrus non existit*; &
per hoc, *Petrus caret pecunijs*, æquivalens huic,
Petrus non habet pecunijs; per aliaque huiusmodi,
Deum tamen, & alios cognoscentes intuitiue,
siue per proprias species iudicij dumtaxat nega-
tius suaderi posse de veritatibus negatiuis. Quæ
quidem iudicia non tam ex parte obiectorum,
quàm ex ditterso modo tendendi differunt ab af-

firmatiuis: quatenus idem ipsum, quod iudicium affirmatiuum ponit, negatiuum remouet, & vice versa; tamen veritas positiuab opposita negatiua aliquo modo sit diuersa reuera; prout etiam late à nobis expositum, probatumque est in Pharo Scient. disput. 2. quast. 4. Proposit. 3. & 4. Porro veræ negationes, seu veritates negatiuæ, non solum dantur (qua ratione dari dicuntur) rerum possibilem, sed etiam earum chymararum impossibilem, quæ veram essentiam, seu quiditatem in se conceptibilem habent iuxta dicta suppositione quartâ: quia non minus est res ipsa verum, istas chymaras non existere, quam non existere res possibilem: imo negationes illarum necessaria, harum verò contingentes suo modo sunt. Quomodo autem omnis vera negatio ad solum statum existentialem tum absolutum, tum conditionatum pertineat: nulla verò ad quiditatum. Quomodo item ad quemuis ex statibus rerum multæ obiectiuæ veritates, multave obiecta in se ipsis vera pertineant; nec non alia quædam, quæ per æquiuocantiam tantum, aut aliter, quam à veritate propria, verententur, in Pharo Scient. disput. 10. quast. 4. per totam videndum est. His igitur impræsentiarum ita statutis, accedo iam ad resolutionem quæstionis.

Propositio I.

Deus perfectissimam scientiam habet omnium non entium; siue non entia appelles negationes, seu veritates negatiuas entium positiuorum; siue etiam positiuas chymaras ex suo conceptu impossibiles.

Arbitror, propositionem hanc secundum fidem esse certam. Eam enim probant omnia loca Scripturæ, quæ Deo scientiam omnium attribunt. ad Ephel. 4. *Domine, qui habes omnium scientiam.* Psalm. 138. *Tu cognouisti omnia.* ad Hebræ. 4. *Omnia autem nuda, & aperta sunt oculis eius.* Particula enim *omnia* omnes veritates cognoscibiles complectitur extra omne dubium, non solum positiuas, sed negatiuas, nec solum possibilem, sed impossibilem. Expressius præterea videtur tradere, supponere hanc veritatem Paul. ad Rom. 4. cum dicit, *Vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt,* iuxta communem expositionem Patrum, & Scholasticorum in 1. distinct. 35. versus finem. Eam etiam supponunt, aut expriment omnia Scripturæ loca, in quibus Deus inducitur cognoscens, aut videns nostras miseras, infirmitates, ignorantias, mortem, peccata, noctem, tenebras, & alia huiusmodi, quæ in negatione alicuius entis positiuæ consistunt. Ratio etiam naturalis eadem veritatem manifestè demonstrat. Quia nihil, quod verè sit cognoscibile, aciem intellectus diuini subterfugere potest, vt notum est: alias Deus alicuius veritatis esset ignarus; quod prorsus repugnat. Sed non minus est cognoscibile verè, non esse ea, quæ non sunt, quam esse ea, quæ sunt; tum non posse esse ea, quæ impossibile sunt, quam posse ea, quæ sunt possibilem, vt constat. Ergo Deus posteriora vera non minus, quam priora cognoscit. Quod est, non minus cognoscere omnia non entia, quam omnia entia. Deus ergo perfectissimè scit, aut actu non esse,

aut posse non esse, quidquid non est, aut potest non esse; atque etiam non posse esse, quidquid esse non potest. Quod est, cognoscere omnes negationes entium, tum existentes, tum possibilem; atque etiam impossibilitatem omnium chymararum in se ipsis cognoscibilem, quibus repugnat esse.

Sed obijciat aliquis. Quod non est, non scitur iuxta Aristot. lib. 1. Post. cap. 2. Ergo Deus non scit non entia. Confirmatur primò. Quia aliàs sciret falsa; quòd ei repugnat: cum propositio, atque adeo etiam cognitio ab eo, quòd res non est, dicatur falsa. Confirmatur secundò. Quia veritas est passio entis. Ergo non ens nequit esse verum; ac proinde nec cognoscibile verè. Confirmatur tertio. Quia scientia dicit similitudinem positiuam cum obiecto. Sed talis similitudo cum non ente, siue cum nihilo esse non potest. Ergo Confirmatur quarto. Quia non ens in se nihil est. Ergo Deus cognoscens non ens, cognoscit nihil. Sed nihil cognoscere, est non cognoscere. Ergo Deus non habet cognitionem non entis. Respondeo ad argumentum, quod non est, non sciri esse, sciri tamen non esse; & hoc non negat Aristot. Ad primam confirmationem dico, propositionem, & cognitionem affirmantem rem esse, ab eo quòd res non est, esse falsam: secus id negantem; quæ ab eo, quòd res non est, potius est vera: Deumque proinde cognoscentem, non esse rem, quæ verè non est, verissimam scientiam habere. Ad secundam confirmationem dico, veritatem positiuam esse passionem entis: hoc tamen non tollere, quòd non ens suam etiam veritatem habeat sibi proportionatam. Ad tertiam confirmationem dico, similitudinem positiuam intentionalem, qualis est similitudo scientiæ benè esse posse cum non ente iuxta dicenda postmodum; licet non possit physica. In quarta confirmatione est crassa æquiuocatio orta ex vulgari modo loquendi, iuxta quem, nihil cognoscere, non solum negat obiectum, sed etiam actum, idemque sonat, ac non cognoscere. Vnde fallum est, in eo sensu Deum nihil cognoscere; cum verè cognoscat non ens; tamen non ens eatenus nihil sit, quatenus est defectus entis.

Oportet tamen explicare distinctius, qualiter Deus cognoscat negationes rerum tam impossibilem, quam possibilem; & qualiter cognoscat res impossibilem, siue chymaras, quæ utraq; dicuntur non entia. Dico primò, veras negationes, seu veritates negatiuas, quibus omnes res tam impossibilem, quam possibilem excluduntur ab actu existenti, seu non existunt, eatenus cognoscit Deus, quatenus per iudicia negatiua verè iudicat, ipsas res non existere; qualia ista sunt, *Petrus non existit; Secundus Deus non existit; & similia.* Quæ quidem iudicia non in aliud, quam in res ipsas tendunt modo quodam recessiuo, siue exclusiuo; eoque iure vera sunt, quia intencionaliter excludunt ab actu existenti eas res, quæ verè ab illo exclusæ, siue non existentes sunt. Possibilitatem autem huiusmodi existentialem negationum rerum non aliter iudicat Deus, quam iudicando, posse res ipsas non existere: quippe possibilitas negationis cuiusvis rei aliud non est re ipsa à potentia, quam ipsa res secum identificatam habet ad non existendum. Quo circa tales negationum possibilitates non per iudicia negatiua, sed per affirmatiua de quiditate ipsarum rerum, cum qua sunt

sunt idem, iudicat Deus. Circa veritates vero alias specie tenus negatiuas, quæ pertinent ad statum rerum quiditatiuum, vt sunt istæ, *Homo non est lapis*, *Secundus Deus non est possibilis*, & similes, nullum Deus habet iudicium negatiuum: quia nullæ sunt veræ negationes, seu veritates negotiæ pertinentes re ipsâ ad statum quiditatiuum iuxta dicta suppositione quinta: tametsi à nobis prout cognoscentibus per species alias multâ speciantia ad eum statum negatiuè concipiuntur, & iudicentur. Hæc enim iudicia nostra, negatiua per æquiualentiam tantum sunt vera; eoquod affirmatiuis æquivalent de veritatibus positiuis ad dictum statum pertinentibus, quæ re ipsâ dantur: à Deoque, & ab alijs per species proprias cognoscentibus affirmatiuè iudicantur. Sic illud iudicium, *Homo non est lapis*, huic æquiualeat, *Homo est distinctus à lapide*; & illud, *Secundus Deus non est possibilis*, huic, *Secundus Deus talem quiditatem habet ex conceptu suo, vt, si existeret, contradictionem secum ferret*. Et in cæteris similibus pariter euenit.

53 Dico secundo, eas omnes chymaras impossibiles quæ quiditatem obiectiuam de suo habent in se, & per speciem propriam cognoscibilem, per iudicia affirmatiua in ipsismet tendentia iudicat Deus, quibus earum positiuas quiditates, siue essentias cum omnibus suis metaphysicis proprietatibus penitissimè penetrat. Sic de mendacio chymarico suo, sibi quæ subinde penitus repugnante clarissimè, verissimèque iudicat Deus, esse illud ex suo conceptu mendacium, esse impossibile, esse dissonum rationi, siue peccatum, esse reprehensione dignum, &c. hæc enim omnia reuera est de suo, siue ex conceptu suo quiditatiuo tale mendacium. Pariterque censendum est de chymaris similibus. Quas certè Deus eodem modo, ac creaturas possibiles, quoad suas quiditatiuas veritates cognoscere dicendus est. Aliæ verò chymaræ, quæ solum per species alias sunt conceptibiles; nullamque proinde quiditatem re ipsâ habent, etsi aliquam habeant supposititiuam à conceptione nostra oriundam, nequiquam cognoscuntur à Deo, vti nobis apparent: cognoscit tamen Deus clarissimè omnes veritates reales, in quibus fundantur, aut quibus æquivalent eæ veritates, quas nos in illis concipimus, aut illis tribuimus. E. g. veritas hæc à nobis tantum sub istis conceptibus iudicabilis, *Hircocervus est impossibilis*, in hac à Deo, ab alijsque inuentibus iudicabili fundatur, *Hircus, & cervus necessariò sunt inter se distincti*. Et hæc prioris generis, *Si Angelus esset homo, esset visibilis*, in hac posterioris, *Omnis homo necessariò est visibilis*. Tantumdemque de similibus dicendum est. Recognoscatur doctrina vniuersalis Phari Scient. citata ex disput. 10. quæst. 4.

Propositio 2.

54 Omnia non entia per se immediatè, & in se ipsis cognoscuntur à Deo propriâ, & speciali cognitione, qua ratione sunt in se ipsis obiectiuè vera. Quod est dicere, veritatem obiectiuam omnium non-entium per se determinare intellectu Dei ad specialem actum scientiæ de se.

Ita cum Vazq. docent Tann. 1. par. disput. 2. quæst. 8. dub. 8. Alarc. disput. 3. de Scient. cap. 4.

Consentiantque Herice disput. 8. de Scient. cap. 2. Gasp. Hurt. disput. 3. diff. 5. & alij Recentiores. Ab hac tamen propositione imprimis dissentiunt quotquot docent, Deum non in ipsismet, sed in se ipso dumtaxat cognoscere creaturas: id enim potiori iure sentient de non entibus; citauimus autem eos quæst. 1. Deinde etiam dissentire videntur illi Thomista, & alij, qui de negationibus, & priuationibus entium specialiter censent, non per se, sed tantum per habitus, hoc est, per res positiuas, quas remouent, cognoscit à Deo; nec aliter cognoscibiles esse. Quo pacto docent etiam malum per bonum, quo priuat, tantum cognosci à Deo. Ita Durand. Palat. Nauarete, Zumel, & alij apud Fasol. quæst. 14. artic. 10. dubit. 2. quos ipse sequitur ibidem, & artic. 9. dubit. 1. item Arrub. disput. 34. 35. & 36. Albelda disput. 40. Granad. tract. 2. disput. 2. & 3. & alij. Caterum, vt apparebit ex dicendis, huius sententia, si benè intelligatur, neque à veritate erit aliena, neque à propositione nostrâ.

Quæ quidem inde probatur primo; quia non entia per se, & in se habent suo modo veritatem obiectiuam, terminatiuamque cognitionis veræ, præscindendo à quouis alio obiecto vero, vt constat ex se, & ex dictis. Ergo per se etiam valent mouere, siue determinare intellectum omnis veritatis cognoscituum, qualis est diuinus, ad sui cognitionem. Quod ipsum est, esse per se, & in se cognoscibilia. Secundo; quia non minus est per se, & in se verum, secundum Mundum non existere, & secundum Deum esse impossibilem; quam, existere hunc Mundum, & esse possibilem alium. Sed posteriores istæ veritates in se ipsis sunt cognoscibiles, de factoque cognoscuntur à Deo, vt probauimus quæst. 1. Ergo idem dicendum est de illis prioribus. Vniuersaliter enim omne obiectiuè verum, & consequenter cognoscibile per cognitionem veram, eo ipso, quod cognitionis veræ de se per se terminatiuum est, nequit non esse etiam determinatiuum per se ad talem de se cognitionem eius intellectus, qui necessariò est cognoscituum omnis omnino obiecti veri; qualis est intellectus Dei. Quod ipsum est, per se, & in se à tali intellectu cognoscibile esse. Omne ergo non ens obiectiuè verum per se, & in se est cognoscibile, de factoque subinde cognitum ab intellectu Dei.

Obijciuntur tamen nobis D. Dionys. cap. 7. 56 de Diuinis nominibus, & D. Thom. 1. par. quæst. 14. artic. 10. vbi apertè docere videntur, priuationem, siue negationem aliter non esse cognoscibilem, quam per habitum, vlex habitu, quem remouet. Ait enim S. Thom. in corp. art. *Sic autem est cognoscibile vnumquodque, secundum quod est. Vnde, cum hoc sit esse mali, quod est priuatio boni, per hoc ipsum, quod Deus cognoscit bonum, cognoscit etiam mala; sicut per lucem cognoscuntur tenebræ. Vnde dicit Dionysius 7. cap. de Diuinis nominibus, quod Deus per se metipsum tenebrarum accipit visionem, non aliunde videns tenebras, quam à lumine.* Respondeo S. Thom. duo docere in dicto artic. Primum, non posse bonum à Deo cognosci perfecte, hoc est, comprehensiuè, nisi cognoscatur malum priuatiuum, quo tale bonum remouetur, tanquam aliquid ad ipsum pertinens, siue ipsi accidens, eoque titulo malum ipsum per bonum, aut in bono cognosci. Hoc habet in corp. ante relata verba inquiring. *Respondeo dicendum, quod, quicunque perfecte cognoscit*

cit aliquid, oportet quod cognoscat omnia, quae possunt illi accidere. Sunt autem quaedam bona, quibus accidere potest, ut per mala corrumpantur. Unde Deus non perfecte cognosceret bona, nisi etiam cognosceret mala. Hac autem ipsa doctrina est, quam nos trademus proposit. 3. Secundum, quod docet S. Thom. cum S. Dionys. est, priuationem, nisi per id, quo priuat, cognosci non posse. Hoc habet in verbis nobis obiectis. Quibus tamen dumtaxat volunt S. Thom. & S. Dionys. priuationem non posse cognosci, non cognito habitu, terminove, quo priuat. Quod est certissimum: cum cognoscatur respectu ad illum quodam modo: nimirum a Deo, alijque intuentibus, atque etiam plerumque a nobis per iudicium recessiuum, siue exclusiuum ipsius termini: a nobis autem insuper per modum cuiusdam positiui respectus ad ipsum terminum. Quo sensu si accipiatur, vera erit sententia eorum, qui docent, negationes, & priuationes per habitus tantum, quos remouent, cognoscibiles esse. Cum quo nihilominus stat, esse eas in se cognoscibiles, cognitaque de facto a Deo, quo pacto sunt obiectiue verae, determinante scilicet ad earum cognitionem ipsarum veritate obiectiua. Quemadmodum bene stat, quamlibet relationem esse cognoscibilem, de factoque cognosci a Deo in se ipsa: tamen ea nequeat cognosci, non cognito suo termino, prout supra disput. 23. quaest. 6. & 7. statuerum, atque explicatum est.

57 Deinde obijciuntur ex Arrub. disput. 36. cap. 2. sola entia positiua mouere possunt ad sui cognitionem, ut apparet in sensibilibus. Ergo negationes entium non possunt: atque adeo neque cognosci in se. Respondeo, sola entia positiua posse mouere ad sui cognitionem physice, imprimendo speciem sui potentiae, ut mouent sensibilia: mouere tamen, intentionaliter determinando, quo pacto solum mouent veritates cognoscibiles intellectum diuinum, etiam posse negationes entium, seu veritates negatiuas.

58 Praeterea obijciuntur. Non ens nequit esse obiectum formale alicuius cognitionis, nedum diuinae. Ergo neque cognosci in se ipso. Nego antecedens. Quia omne obiectiue verum, quale est etiam non ens, obiectum formale, siue motiuum potest esse, etiam cognitionis diuinae; prout supra explicatum est, & probatum. disput. 23. quaest. 8.

Propositio 3.

59 Negationes, seu veritates negatiuae in rebus, quas remouent, cognoscuntur a Deo per cognitionem plenam, & perfecte comprehensiuam earundem rerum.

Quoniam, ut bene vidit S. Thom. loco citato proposit. 2. constatque ex doctrina de comprehensione tom. 1. disput. 17. quaest. 6. tradita, nulla res potest perfecte comprehendi, nisi ex vi cognoscendi ipsam cognoscatur, quidquid quoquo modo ad ipsam pertinet, etiam accidentarie, ita, ut de illa vere enunciabile sit. Ergo, dum quiditas cuiusuis conceptus positiui Deum ad perfectam sui comprehensionem determinat, non potest non simul determinare illum ad cognitionem negationis, a qua talis conceptus habet, aut actu non esse, aut posse non esse, supposito,

quod vel actu non est, vel potest non esse. Ergo non potest non quauis negatio in conceptu positiuo, quem remouet cognosci a Deo vi comprehensionis perfectae talis conceptus. Recole doctrinam datam in simili supra quaest. 2. Quae hic pariter locum habet.

Propositio 4.

60 Quot modis cognoscit Deus creaturas in se ipso, aut in alijs creaturis iuxta doctrinam datam quaest. 2. & 4. tot modis cognoscit non entia in se ipso, & in alijs entibus creatis, aut etiam in alijs non entibus.

Imprimis enim Deus cognoscit omnia non entia perinde, ac omnia entia, in sua omnipotentia, quatenus haec perfecte comprehendi non potest, nisi sciatur pariter, quid non facit, & quid potest non facere, & quid non potest facere. Consequenterque cognoscit illa in omnibus formalitatibus suis prout identificatis realiter cum sua omnipotentia. Tum speciatim in actibus scientiae, & volitionis, aut nolitionis talium non entium consideratis quoad entitatem, quatenus ut sic sunt, quantum est ex se, cognoscitiui, volitiui, aut nolitiui ipsorum non entium; eoquod iure sine illis cognitis, utpote ad se pertinentibus tanquam obiectis, perfecte comprehendi non possunt. Deinde cognoscit Deus omnia non entia in suis de ipsis iudicijs, volitionibus, vel nolitionibus quoad denominationem consideratis; nec non in suo Verbo, & Spiritu sancto prout respectiuus ad illa quauis ratione. Quemadmodum de creaturis positiuis, & possibilibus est dictum quaest. 2. Praeterea cognoscit Deus dicta non entia in alijs entibus, aut etiam in alijs non entibus, quae aut cum illis connexa sunt, aut sine illis cognitis comprehendi non possunt iuxta doctrinam pro creaturis datam quaest. 4.

61 Ex quibus denique colligitur, Deum omnia non entia etiam cognoscere ex se ipso, ex alijsque obiectis, in quibus ea cognoscit, perinde, atque cognoscit entia, iuxta doctrinam stabilitam quaest. 3. & 4. In quo amplius non oportet morari.

62 Vnum tamen est hic addendum: nempe, quot actus scientiae virtualiter inter se distinctos habet Deus circa entia iuxta doctrinam traditam supra disput. 23. quaest. 4. tot, sua proportione seruata, habere insuper circa non entia. Unde; quemadmodum, quot sunt entia sumpta tum singulatim, tum collectim, omni eorum combinatione facta; quotque diuersis modis immunibus ab imperfectione vnumquodque eorum est cognoscibile; tot sunt in Deo circa illa actus scientiae distincti inter se virtualiter; ut ibi a nobis probatum est. Ita similiter, quot sunt non entia sumpta tum singulatim, tum collectim, omni eorum combinatione facta; quotque diuersis modis immunibus ab imperfectione vnumquodque eorum est cognoscibile; tot insuper actus scientiae distincti inter se virtualiter in Deo circa illa esse dicendi sunt. Id namque etiam probant argumenta facta ibidem; utpote quae pro veritatibus omnibus cognoscibilibus a Deo vniuersalia sunt.

63 Hic quaerunt aliqui, an Deus non entia per assensum, vel potius per dissensum cognoscat. Potest-

potestque questio esse de nomine. Dico, si nomen dissensus pro iudicio negatiuo, & nomen assensus pro iudicio affirmatiuo accipiuntur, ut accipiuntur ab Arrubal 1. par. disput. 34. cap. 1. & ab alijs: videturque esse magis propria eorum acceptio; Deum per dissensum cognoscere omnem veritatem negatiuam, per assensum autem omnem positiuam quorumvis entium seu possibilium, seu impossibilium: siquidem omnem veritatem negatiuam per iudicium negatiuum, & omnem positiuam per affirmatiuum cognoscit; ut satis, superque constat ex dictis. Si verò quoduis iudicium, siue affirmatiuum sit, siue negatiuum, respectu veritatis, quam intellectuui persuadet, dicatur assensus, dissensusque respectu oppositæ falsitatis; quo pacto à Vazq. 1. par. disput. 61. & ab alijs assensus, & dissensus usurpantur, usurpatione fortasse non adeo propria. Compertum est, omne iudicium Dei respectu veritatis seu positivæ, seu negativæ per ipsum iudicatæ assensum, respectu autem falsitatis oppositæ dissensum venire nuncupandum. In quo amplius non oportet morari.

QVAESTIO VI.

Vtrum Deus cognoscat mala. Et quomodo.

64 **T**Riplex malorum genus distingui solet, naturæ videlicet, culpæ, & pœnæ. Malum naturæ appellatur, quod cuius naturæ est disconueniens aut positivè, ut calor aquæ, & febris homini, aut priuatiuè, ut cœcitas animali, & vniuersim carentia cuiusvis perfectionis naturæ debite. Malum culpæ est peccatum, cuius malitia aut est positiva dissonantia ad naturam rationalem vt talem, aut priuatio rectitudinis debite iuxta diuersas opiniones. Malum denique pœnæ ipsissimum est malum naturæ, addito solum respectu punitionis alicuius delicti, in quam illud insiguitur. Quo etiam pacto malum culpæ rationem pœnæ sortiri potest.

65 **S**uppono ergo vt fide sanctum, hæc omnia mala à Deo cognosci. Constat id imprimis ex omnibus Scripturæ locis, quæ prædicant, omnia cognosci à Deo, & nihil ab oculis eius abscondi. Deinde specialiter ex illo Sapient. 8. *Monstra scit, antequam fiant.* ex illo Amos 5. *Cognoui scelera vestra.* & ex illo Amos 3. *Si est malum in Ciuitate, quod non feceris Dominus: quodque subinde non cognouerit.* In primo enim loco est sermo de malo naturæ. In secundo de malo culpæ, & in tertio de malo pœnæ. Ratio etiam euidentissima suffragatur. Quia omnia prædicta mala obiecta vera sunt, & cognoscibilia. Quocirca non possunt vilo modo ignorari à Deo. Est tamen discrimen inter mala naturæ, & pœnæ ex vnâ parte, & mala culpæ ex alterâ; quòd illa scientiâ etiam approbationis cognoscit Deus, hæc verò solum notitiâ simplici. Ob idque ea nescire dicitur in Scriptura, non quia ignorat, sed quia non approbat, Abac. 1. *Mundi sunt oculi tui, ne videas malum.*

66 **S**ed quomodo eiusmodi mala cognoscuntur à Deo? Certè id etiam ex dictis hæcenus satis conspicuum est. Nam vel mala sunt positiva; & sic eisdem modis cognoscuntur, ac cætera en-

tia positiva, de quibus egimus quæst. 1. 2. 3. & 4. Vel sunt mala priuatiua; & sic inter non entia sunt recensenda, de quibus egimus quæst. 5. Sed controuertunt nihilominus hic Theologi; an Deus cognoscat mala immediatè per suam bonitatem, vel per bonitatem creatam, cui opponuntur. Zumel 1. par. quæst. 14. artic. 10. conclus. 3. cum alijs à se relatis contendit, Deum per solam suam bonitatem nullo habito respectu ad creatam cognoscere omnia mala. Communis tamen sententia est, mala immediatè cognosci à Deo per bonitatem creatam, qua priuant (sermo enim est de malis priuatiuis) remotè autem per bonitatem Dei. Ita Fasol. 1. par. quæst. 14. artic. 10. dubit. 2. Vazq. disput. 62. cap. 2. Herice disput. 8. cap. 2. Gonzal. disp. 40. sect. 2. Soar. lib. 3. de Attrib. cap. 3. Gasp. Hurt. disp. 3. de Scient. diff. 6. & apud eos alij.

Ego in hac re breuiter censeo, mala omnia priuatiua eatenus solum dicenda esse cognosci immediatè per bonitatem creatam, quam remouent, quatenus non possunt non cognosci quodammodo respectivè ad illam, nec ipsa bonitas, illis non cognitis, potest perfectè comprehendì prout de negationibus in vniuersum quæst. 5. à nam. 56. dictum est. Quo sensu accipio omnes Auctores, qui docent, huiusmodi mala per bona, quæ remouent, à Deo cognosci immediatè. Deinde existimo, Deum per suam bonitatem bifariam cognoscere mala. Primò mediatè, quatenus, dum suam bonitatem perfectè comprehendit, in illa, & per illam cognoscit bona creata; rursumque per huiusmodi bona modo paulo ante dicto cognoscit mala, quando sunt priuatiua. Secundò, & proprius, vniuersaliusque immediatè, quatenus comprehendendo perfectè suam bonitatem, non potest non etiam in illa, & per illam cognoscere omnia mala. Porro, diuinam bonitatem perfectè à Deo comprehendì non posse, nisi vi talis comprehensionis in illa tanquam in medio determinante ab ipso Deo omnia bona creata, omniaque mala cognoscantur, ex doctrina sæpè supposita de comprehensione notum est. Nihil enim plenè, & perfectè comprehendì potest, vt sæpè diximus, nisi ex vi cognitionis comprehensivæ eius cuncta ad illud quoquomodo spectantia, de eoque enunciabilia attingantur. Bona autem omnia, & mala aliquo modo spectant ad bonitatem Dei. Bona quidem: quia ab eâ derivantur, vt quædam eius participationes. Mala verò: quia ab illa aliqua ratione excluduntur, vt quid aduersum ei, & oppositum, ab eiusque infinitate, & puritate alienum. Mittoque alios modos cognoscendi mala cæteris obiectis communes.

68 **S**ed dubitari hic adhuc potest, an Deus mala culpæ æque, ac cætera, in suâ omnipotentia cognoscat, in cæterisque subinde formalitatibus identificatis cum illa. Ea enim cognoscere in suâ scientiâ, in suâque nolitione, siue odio de illis, atque etiam in suo Verbo, & Spiritu sancto, prout ista ad illa sunt respectiva, vnumquodque suo modo, ex dictis in præcedentibus satis est notum. Ratio autem dubitandi est: quia omnipotentia Dei nullo modo est causa horum malorum, sicuti est aliorum. Respondeo tamen, mala etiam culpæ cognosci à Deo in suâ omnipotentia, non vt quid factibile, vel factum ab illa, sed vt quid ei prorsus repugnans; ab eaque non factum, neque factibile; aut etiam vt quid per illam tum permixibile, tum impedibile.

Quo-